

Detta är en avskrift av en kopia av Carl Fredrik Liljevalch juniors testamente. Testamentet är skrivet för hand och med gammaldags stavning, dessutom har kopieringen ibland missat i högerkanter, vilket tillsammans har inneburit vissa problem. Undertecknad har gjort så gott jag kunnat för att följa både stavning, understrykningar och interpunktion, men kan inte garantera att allt är exakt rätt.

Augusti 2012, Rolf Niklasson

Testamente

Med upphävande af samtliga af mig förut gjorda testamenten förklarar jag härmed följande bestämmelser innefatta min yttersta vilja och mitt testamente.

Jag testamenterar:

§1

Till Fröken Elisabeth Lundgren, som under så många år på ett beundransvärdt sätt förestått mitt hus, handhaft mina enskilda affärer och dessutom på det mest sjelfuppoffrande sätt egnat mig och flera andra sjuka i mitt hus vård, Ett Hundra Tusen kronor, hvarjemte utredningsmännen skola, efter inhemtande av Fröken Lundgrens önsknningar bland mina mobilier i Stockholm och på Saltskog utvälja och till henne öfverlemna möbler, mattor, konst saker och linne för möblering af två rum; och utgör det testators önskan att härvid gedigna och värdefulla saker utväljas.

Till Fröken Charlotta Öberg, som tjenat mig troget i mer än 40 år och derunder ådagalagt så stora förtjenster, att det icke ens skulle falla en husbonde in att göra anspråk på något liknande från en af nutidens tjenare, en årlig lifränta af Två Tusen kronor.

Till min gamle vän och procurist Per Eriksson Femtio Tusen kronor.

Till Skogvaktaren Johan Filip Lindgren Tio Tusen kronor, eller i händelse av af hans fränfalle till hans hustru eventuellt till hans eller hennes barn eller adoptivbarn.

Till Skogvaktaren Carl Ludvig Westberg Fem Tusen kronor eller i händelse af hans död till hans hustru eventuellt till deras barn.

Till Trädgårdsdrängen Johan Erik Larsson Tre Tusen kronor, eller i händelse af hans död till hans hustru eventuellt deras barn.

Till Rättaren Johan August Carlsson om han fortfarande tjenar vid Saltskog Fem Tusen kronor.

Till dövstumme Arbetaren Johan August Fagerlund Tre Tusen kronor eller i händelse af hans frånfälle till hans hustru eventuellt till deras barn.

Till Arbetaren Wilhelm Andersson eller om han aflidit till hans hustru eventuellt till deras barn Två Tusen kronor.

Till fördelning bland de öfriga arbetare, som vid tiden för mitt frånfälle innehafva fast anställning vid Saltskog, Tre Tusen kronor.

Till Vaktmästaren Gustaf Alfred Andersson eller i händelse av hans död till hans hustru Fem Tusen kronor.

Till fördelning bland de vid tiden för mitt frånfälle vid Saltskog anställda tjenarinnor Fem Tusen kronor.

Till Enkan Lena Almqvist hvilken biträdit som hjälphusfru vid Saltskog Två Tusen kronor jemte rätt till att till sin död kostnadsfritt få disponera den av henne nu bebodda lägenheten Björkbacken.

Till Enkan Kristina Wallenström Två Tusen kronor och dessutom rätt att under tio år efter min död hyresfritt få disponera den af henne nu bebodda lägenheten vid Stenporten eller motsvarande lika lämplig bostad på annat håll. Denna rätt förverkas dock om hon utan jordägarens tillstånd öfverlåter den eller i bostaden hyser andra än sina barn och tjenare eller i den till henne upplåtna lokalen säljer sprit, vin eller öl och förfaller äfven i händelse hon skulle aflida före utgången af ofvanstående tio års period

Enkan Anna Lovisa Pettersson bibehåller under sin lifstid sina hittills åtnjutna förmåner, nemligen ett rum, vedbrand, 1 liter oskummad mjölk dagligen och kontant Femton kronor i månaden.

Enkan Anna Sofia Pettersson får under sin lifstid kostnadsfritt bebo ett rum.

§2

Till Gränsridaren Lars Larsson och Rättaren Anens Eriksson, om de fortfarande äro i min tjänst vid Medstugan, hvardera Tre Tusen kronor.

Till Jemtlands läns Hushållningssällskap All min fasta och lösa egendom inom Medstugans by af Åre socken, sålunda innefattande mina egande hemman Vilan och alla andra byggnader å Lägret, mejeri, sågverk, jagstugan, lador, båthus, kronofiske samt samt alla der befintliga yttre och inre lefvande och döda inventarier undantagande endast gångkläder, gevär

och annan jagtredskap samt finare fiskedon. Tillträdet sker å den dag, som af utredningsmännen bestämmes, dock senast ett år efter testators frånfälle. Testamentstagare öfvertager de skyldigheter, som testator iklädt sig som födorådskontrakter med enkorna Anna Lena Andersdotter och Märjit Olofsdotter. Dessutom Ett Hundra Tusen kronor för bildande af en fond under hushållningssällskapets förvaltning, hvaraf räntan skall användas för att betäcka de utgifter, som erfordras för egendomens underhåll och för befordran af det ändamål, som gifvit anledning till denna anläggning, således om så anses önskvärdt äfven till premier för uppmuntran af jordbruk och boskapsskötsel, särskildt å fjellhemman inom orten. Vid Medstugan finnes förträffligt bete för mångdubbelt antal af de kreatur, som nu födas der och anledningen hvarför Byamännen ej öka sin kreatursbesättning, får sökas hufvudsakligen i den inskränkta arealen af hemäng, som nu lemnar endast en ringa del af det för vintern behöfliga foder och därför tvingar bonden att genom skogsslått söka ersätta resten ehuru det visat sig att detta sätt att skaffa vinterfoder, framförallt under dåligt bärgningsväder är dyrbart och lemnar ett dåligt utbyte. Sedan jag funnit svårigheter af att på annat sätt öfvertyga hemmansägarna om fördelen af odling, har jag anlagt denna egendom för att föregå genom exempel och öfvertyga dem om nyttan af odling, dikning, träda och rationell skötsel af jorden, utrotande af ogräs, försök med olika frösor for såväl grönfoder, vallar, skötsel af stallgödsel, användning af artificiella gödningsämnen, inredning af ladugårdar, användning af torvströ och torrmyra etc. Ehuru jag väl inser att ett sådant jordbruk, i jämförelsevis stor utsträckning beroende af legoarbetaskraft, icke kan blifva ekonomiskt lönande, har jag å andra sidan sett exempel, att den sjelfarbetande bonden som icke behöfver annan arbetskraft än familjens, kan i dessa trakter berga sig på jordbruk och boskapsskötsel. Det är sådana smärre jordbruk, jag med min anläggning velat stödja genom samlande af för dem nyttiga erfarenheter, men som jag är för gammal för att i min lifstid kunna genomföra denna plan, öfverlemnar jag egendomen till Hushållningssällskapet i förhoppning att sällskapet genom anläggning af en skola eller försöksgård särskildt för fjellhemman skall försöka verka i den riktning, som jag tänkt mig. Jag vill dervid påpeka, att ett ytterligare beaktansvärt bidrag kunde erhållas genom att utarrendera villan och den mig tillhöriga jagt- och fiskerätten.

§3

Till min syster Hilda Liljevalch en lifränta af Fem Tusen kronor
Till min syster Enkefrun Frances Graham en lifränta af Fem Tusen kronor

Till Fru Maria Ferlin, född Liljevalch, eller i händelse af hennes död till hennes man Oscar Ferlin, eventuellt till deras barn
Ett Hundra tusen kronor

Till fru Nina Alrutz, född Liljevalch eller i händelse af hennes död, till hennes man Herr Andrew Alrutz eventuellt till deras barn Tvåhundra Tusen kronor. Skulle vid mitt frånfalle hon eller hennes man häfta i skuld till mig, skall den liqvideras genom motsvarande afdrag från förestående donation.

Till mina systerdöttrar och i händelse de aflidit till deras män eventuellt deras barn nemligen :

Fru Mary Welin, född Graham Femtio Tusen kronor

Grefinnan Frances Cronstedt, född Graham Femtio Tusen kronor

Fru Ruth Fitzpatrick, född Graham Femtio Tusen kronor

Fröken Ester Graham Femtio Tusen kronor

till Fröken Emilia Berg, dotter till aflidne Grosshandlaren Wilhelm Berg Femtio Tusen kronor

till Fru Mia Löfgren, född Berg Femtio Tusen kronor

till Fröken Anna Berg Femtio Tusen kronor; de båda sistnämnda döttrar till Grosshandlaren Viktor Berg

till Fru Elisabeth Berg, född Unani eller i händelse af hennes frånfalle till hennes man Gustaf Berg, eventuellt till deras barn
Femtio Tusen kronor

till Fru Kerstin Graham, enka efter aflidne Sjökaptenen John Graham, eller i händelse af hennes frånfalle till hennes dotter Nina Graham Femtio Tusen kronor

§4

Till min fosterdotter Fru Fanny Hultgren, född Wesche, eller i händelse af hennes frånfalle till hennes man Kanslirådet Carl Hultgren, eventuellt till deras barn, Saltskogs egendom $\frac{1}{2}$ mantal inom Westertälje socken jemte den del af mig tillhöriga stadsjord, som är belägen söder om Saltskogs gårde med begränsning i vester af landsvägen till Tvetaberg och i söder af Norra Södermanlands jernväg. Dessutom all vid Saltskogs egendom befintlig mig tillhörande lösegendom, således äfven alla möbler och annat lösöre i villan, dock med undantag af den, hvarom annorlunda förordnas i detta testamente. Tillträdet sker å dag, som af utredningsmännen bestämmes, dock senast ett

är efter testators fränfalle. Testamentstagaren är skyldig uppfylla bestämmelserna i §1 beträffande rätt för enkorna Anna Kristina Wallenström och Anna Lovisa Pettersson att disponera bostad jemte för den sistnämnda beviljade bidrag i kontanter, mjölk och vedbrand. Derutöfver Etthundra Tusen kronor kontant till Fru Bertha Cedergren, född Wesche, eller i händels af hennes fränfalle till hennes barn Fyratio Tusen kronor. till Fröken Siri Wesche Femton Tusen kronor; till Fru Ellen Alrutz, född Schult, eller i händelse af hennes fränfalle till hennes barn Femtio Tusen kronor; till föreståndaren för Biologiska museet Fru Elisabeth Lundberg, eller i handelse af hennes fränfalle till hennes barn Femtio Tusen kronor; Till Fru Hedvig Eriksson, född Köhler eller i händelse af hennes död till hennes barn Femtio Tusen kronor, men med afdrag af den summa som vid mitt fränfalle återstår obetald af min fordran hos hennes man Herr Wilhelm Eriksson i Ludvika, hvilken summa då i stället afskrifves på hans revers; till Ingeniör Gustaf Ekelund, förut anställd vid Bergvik, eller i händelse av hans död till hans hustru Trettio Tusen kronor; till hans syster Hanna Ekelund Femton Tusen kronor; till Doktor Sven Holmgren Femtio Tusen kronor; till Doktor H C Nissen Algier, Femtio Tusen kronor, hvilka i händelse af hans död tillfaller hans hustru, eventuellt deras barn

§5

Tvåhundra Tusen kronor till en fond, som förvaltas af Gotlands Läns Landsting och hvaraf halfva räntan skall användas för befordran af skogskultur inom länet och andra hälften till lindrande af nöd bland fattiga sjömän, lotsar och fiskare jemte deras familjer, med företräde för de familjer som förlorat sitt stöd genom olyckshändelse till sjöss. till Sveriges Kontoristförening i Stockholm, som bidrag till dess byggnadsfond Etthundra Tusen kronor och dessutom Etthundra Tusen kronor till en fond, hvaraf räntan användes till resestipendier till lofvande unge män, för att sätta i tillfälle att utomlands utbilda sig i handelsyrket; till Svenska sjuksköterskornas Allmänna Pensionsförening Tvåhundra tusen kronor; till Stockholms Handelshögskola eller den förening, som har till uppgift att bilda denna skola Tvåhundra Tusen kronor hvaraf räntan företrädesvis bör användas till resestipendier;

till Södertälje Stad en summa af Etthundra Tusen kronor, som förvaltas af stadsfullmäktige och är afsedd att användas för undersökningar, uppgörande af kostnadsförslag mm eller för att på annat sätt understödja och befordra en om- eller nybyggnad af Södertälje kanal med därtill hörande hamnanordningar. Dessutom Femtio Tusen kronor till en fond, som äfven förvaltas af stadsfullmäktige och hvaraf räntan årligen användes till anskaffande af bränsle till de fattiga, som ej äro intagna på fattiggården.

§6

till Upsala Universitet Tvåhundra Tusen kronor, hvaraf räntan skall användas till resestipendier inom den filosofiska fakultetens matematiska - naturvetenskapliga sektion.
till Stockholms Högskola Tvåhundra tusen kronor, hvaraf räntan skall användas till resestipendier för studerande, tillhörande den sektion, som motsvarar den matematiska - naturvetenskapliga vid Upsala Universitet

§7

I alla de fall, der i detta testamente medel anslås till stipendier, är det testators önskan att äfven de studerande inom den sektion stipendiet afser, få deltaga i valet af stipendiat.
Innan tillgångarna realiseras böra testamentstagarna sättas i tillfälle att, om de så önskar, i stället för kontant likvid utfå sin donation i form af aktier i Trafikaktiebolaget Grängesberg - Oxelösund eller andra värdepapper till den kurs utredningsmännen godkänna
För samtliga här ofvan gjorda donationer skall stämpelskatt utgå af bo oskifto.
De kontanta donationerna skola så vidt möjligt utbetalas inom ett år efter testators frånfälle, och skall, om sådant sker, å dem icke beräknas ränta. Möter hinder för utbetalningen inom nämnda tid, skola beloppen löpa med fyra procent ränta från årsdagen efter testators död.

§8

I anseende till svårigheter att på förhand kunna uppskatta det värde, som mina tillgångar komma att representera vid tiden för mitt frånfälle, har jag fördelat mina ofvan upptagna hufvudsakliga dispositioner i särskilda paragrafer, och skola, derest efter gäldande af alla skulder samt boutredningskostnader

och arfvode, tillgång ej finnas till utbetalning af samtliga i paragraferna 1 - 6 här förut gjorda legat, dessa ega förmånsrätt sins emellan paragrafvís efter nummerföljd, så att exempelvis betalningen af alla i paragraf 1 upptagna donationer måste vara betryggad, innan någon betalning får göras under paragraf 2 och så vidare. Om efter betalning av alla under en paragraf gjorda donationer medel återstå men ej tillräckliga för all i den följande paragrafen gjorda donationer, fördelas dessa medel å de särskilda donationerna i sagda paragraf pro rata parte. (i lika stora delar) Skulle däremot efter gäldande af skulder, boutredningskostnader och arvoden samt utbetalning af alla i detta testamente gjorda donationer öfverskott finnas i mitt bo, förordnar jag, att sådana öfverskottsmedel skola användas för de ändamål och på det sätt, utredningsmännen i boet med testators befogenhet bestämma.

§9

De fordringar, jag vid mitt frånfalle möjligen kan hafva hos Konservator Gustaf Kolthoff, Herr Rudolf Silfverhielm, Herr Justus Hellsten på Almnäs och Doktor Sven Holmgren efterskänkes.

Beträffande öfriga fordringar öfverlemnar jag åt utredningsmännen i mitt bo att bestämma öfver deras utkräfvande eller efterskänkande med uttalande af den önskan att dervid afseende fästas vid gäldenärens förmåga.

Ej må sådana av mig personligen använda tillhörigheter som t.ex. kläder, böcker, toilette - och res saker, gevär, jagt och fiskedon, hundar m.m. säljas, utan skola de i främsta rummet fördelas bland mina vänner, och hvad som blir öfrigt, utdelas bland fattiga. Af förestående tillfaller följande mina brorssöner nemligen:

Magnus Liljewalch den silfverservis jag fått af The Bergvik Company

Edvard Liljewalch den klocka jag fått af Sir Ernest Cassel och det gevär jag vanligen användt / en Greeners med dubbel uppsättning af pipor/

Olof Liljewalch torde sjelf bland mina gevär eller konstsaker få utvälja ett minne.

Derest någon af bröderna aflidit skall silfverservisen tillfalla den äldre och klockan den yngre af de öfverlevande.

Så snart utredning af boet blifvit verkställd, skola alla mina bref, andra papper och räkenskapsböcker uppbrännas. Det förefaller mig motbjudande att tänka att de skulle finna sin väg till hökarboden.

§10

Som arfvode för utredning af mitt dödsbo anslår jag en summa af Sextio Tusen kronor och förordnar till utredningsmän Brukspatron Vollerath Tham och vice Häradshöfding Emil Kinander samt i händelse af deras frånfalle eller förfall för dem till ersättningsmän för Tham Herr Per Eriksson och för Kinander vice Häradshöfdingen J Millar, med bestämmande tillika att vid förfall för den ena ersättningsmannen, den andra skall inträda i hans ställe egande utredningsmännen, hvilka det åligger att å samtliga testamenttagares vägnar bevaka detta testamente, att med uteslutande af alla andra omhändertaga boet samt verkställa detta testamente och realisera de tillgångar, om hvilka icke här ofvan särskildt förordnats. Under alla förhållanden skall Herr Per Eriksson på sterbhusets bekostnad biträda vid boets utredning.

Af detta testamente äro två likalydande exemplar upprättade och af mig undertecknade, och skall för den händelse det ena exemplaret förkomma, det andra hafva gällande kraft.

Stockholm den 21 januari 1908

C. F. Liljevalch

Att Grosshandlaren C. F. Liljevalch Junior, hvilken vi personligen känna denna dag vid sunt och fullt förstånd och af fri vilja förklarar förestående i två likalydande exemplar upprättade handling hvars innehåll är oss obekant, innefatta hans yttersta vilja och testamente samt egenhändigt underskrifvit bägge exemplaren, det varder af oss för ändamålet särskildt tillkallade och på en gång närvarande vittnen härmed intygadt.

Stockholm den 21 januari 1908

Axel Andersson, Otto Furstenberg, Sten Andersson
(Påskrifter å kuvertet)

År 1908 den 28 Januari är detta konvolut uppvisat hos Stockholms Rådstufvurätts Första Afdelning och vittnesförhör hållet angående testamentet på sätt protokollet utvisar, betygar

Ex officio

Gust. Lindeberg.

Senare inkommer till utredningsmännen vid tre olika tillfällen tillägg till testamentet, alla bevittnade:

Saltskog 2 April 1909

Till utredningsmännen i mitt dödsbo.

Såväl Sir Ernest Cassels som mitt eget porträtt, målade af Zorn tillfaller efter min död Trafikaktiebolaget Grängesberg - Oxelösund, eller annat bolag eller firma som möjligen öfvertagit sagda bolagsrörelse.

En gulddosa i kassaskåpet skall kostnadsfritt återlemnas till Fru Hildegard Heykensköld född von Francken.

Saltskog den 16 April 1909

Till exekutorerna i mitt dödsbo.

Utöfver hvad som förordnats i mitt testamente anhåller jag att Ni vid mitt fränfälle utbetalar af tillgängliga medel till Fröken Elisabeth Lundgren, Doktor Sven Holmgren och Herr P Eriksson kronor femtiotusen /50 000/ hvar.

Till mina Exekutorer!

Herr Erik Frisell skall hafva det stora skåpet i salen i Stockholm, Herr Emil Kinander skall hafva bordet med de sex stolarna och duken, allt i salen i Stockholm, Herr Vollrath Tham ett par af Häggs bästa etsningar och af det finaste porslinet, hvaraf han får välja och Herr P Eriksson skall hafva möblemanget i stora rummet i Stockholm jemte mattan och gardinerna.

Saltskog den 17 april 1909

C.F. Liljevalch

Sju dagar senare, den 24 april avlider Carl Fredrik Liljevalch, vid en ålder av 71 år.

Öppnades i undertecknades närvaro inför notarius publicus J. Millar den 1 maj 1909.

P. Eriksson, James Millar, Emil Kinander.